

Warszawa, dnia 7 marca 2024 r.

Pani
Gabriela Dorożyńska
Prezes
Stowarzyszenia Pomocy
Osobom z Autyzmem
ul. Zofii Nałkowskiej 11
42-200 Częstochowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

<i>Nazwa i adres jednostki kontrolowanej</i>	Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Autyzmem ul. Zofii Nałkowskiej 11, 42-200 Częstochowa (dalej: „Zleceniobiorca, Stowarzyszenie, OSPOzA”).
<i>Podstawa prawna kontroli</i>	Artykuł 16 ust.1 ustawy z dnia 23 października 2018 o Funduszu Solidarnościowym ¹ , artykuł 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ² oraz § 6 Umowy nr OW/NGO/67/2021 zawartej pomiędzy Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej (dalej: <i>MRiPS, Zleceniodawca, Ministerstwo</i>) a Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Autyzmem w dniu 9 marca 2021 r.
<i>Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych</i>	Kontrola została przeprowadzona w dniach od 16 października 2023 r. do 4 grudnia 2023 r. w Stowarzyszeniu Pomocy Osobom z Autyzmem Częstochowa, ul. Zofii Nałkowskiej 11, 42-200 Częstochowa, w tym w dniach od 16 października 2023 r. do 20 października 2023 r. w siedzibie Stowarzyszenia.
<i>Zakres kontroli</i>	Prawidłowość realizacji zadania publicznego, w tym m.in. wydatkowania środków finansowych przyznanych na podstawie umowy nr OW/NGO/67/2021 z dnia 09.03.2021 r. zawartej pomiędzy Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej a Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Autyzmem w ramach <i>Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”</i> Edycja 2020-2021 (dalej: <i>Umowa</i>).

¹ tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1787.

² tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

*Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę*

Kontrolerzy

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej - Biuro Kontroli i Audytu.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolujący w składzie: Jacek Brus – starszy specjalista w Biurze Kontroli i Audytu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, kierownik zespołu kontrolującego oraz Marcin Krasieński – starszy specjalista w Biurze Kontroli i Audytu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na podstawie upoważnień odpowiednio nr BKA-I.0121.40.2023, BKA-I.0121.39.2023 z dnia 11 października 2023 r., wydanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

*Ocena
kontrolowanej
działalności*

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność Zleceniobiorcy w zakresie objętym kontrolą oceniam *pozytywnie z nieprawidłowościami*.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- realizacji zadania publicznego;
- wykonywania obowiązków informacyjnych przez Zleceniobiorcę.

Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- dokumentacji finansowo – księgowej i rozliczenia realizacji zadania publicznego, w tym;
 - pobrania dotacji w nadmiernej wysokości z tytułu nienależnej wypłaty premii uznaniowej w wysokości ██████████ zł brutto brutto, ze środków dotacji,
 - pobrania dotacji w nadmiernej wysokości w kwocie 3 732,66 zł w wyniku stwierdzenia różnicy pomiędzy środkami wydatkowanymi z konta innego niż konto dotacji w okresie od stycznia do kwietnia 2021 r. a środkami zrefundowanymi z konta dotacji za wydatki w ww. okresie;
 - nieudokumentowania wydatku w wysokości 22,60 zł poniesionego gotówką na zakup środków ochrony osobistej;
 - niedokonania zwrotu części niewykorzystanej dotacji w terminie przewidzianym w Umowie.
- realizacji obowiązku sprawozdawczego przez Zleceniobiorcę, w tym:
 - przedstawienia w części finansowej sprawozdania z realizacji zadania publicznego danych liczbowych niezgodnych z przedłożoną dokumentacją księgową oraz niezgodnie z faktyczną realizacją.

Stwierdzono uchybienie w zakresie:

- realizacji obowiązku sprawozdawczego przez Zleceniobiorcę, w tym:
 - poprzez dokonanie omyłki liczbowej w odniesieniu do liczby osób świadczących usługi opieki wytchnieniowej.

Za wskazane powyżej nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Prezes *Stowarzyszenia*.

Ustalenia kontroli:

Zleceniobiorca realizował zadanie publiczne polegające na świadczeniu usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin oraz opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. na podstawie *Umowy* nr OW-NGO/67/2021 zwartej w dniu 9 marca 2021 pomiędzy Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej a *Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Autyzmem z siedzibą w Częstochowie*. Prezesem *Stowarzyszenia* w okresie objętym kontrolą była Pani Gabriela Dorożyńska. Stosownie do § 3 ust. 1 pkt 1) *Umowy*, MRiPS w dniu 7 kwietnia 2021 r. przekazało na rachunek bankowy *Stowarzyszenia* pierwszą transzę środków finansowych w wysokości 557 000,00 zł, drugą transzę w dniu 25 czerwca 2021 r. w wysokości 278 500,00 zł oraz trzecią transzę w dniu 29 września 2021 r. w wysokości 278 500,00 zł. Zgodnie z *Umową* całkowity zakładany koszt realizacji zadania publicznego miał wynosić 1 114 000,00 zł, z czego ze środków dotacji pochodziło 1 114 000,00 zł (100% całkowitego kosztu zadania publicznego). Odpowiednio do zasad określonych w Ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami” edycja 2020-2021 (dalej: *Pogram*) wniesienie wkładu własnego w ramach składanych ofert nie było wymagane. Na podstawie dokumentacji źródłowej ustalono, iż całkowity koszt realizacji *zadania publicznego* ostatecznie wyniósł 941 159,11 zł. *Zleceniobiorca* wykazał w *Sprawozdaniu*, że wydatkował środki pochodzące z dotacji w wysokości 918 811,08 zł oraz środki w ramach wkładu własnego w wysokości 22 348,03 zł. *Zleceniobiorca* nie uzyskał odsetek bankowych od dotacji. Kontroli zostały poddane wydatki na próbie 114 dowodów księgowych na łączną kwotę 253 574,90 zł, co stanowi 26,90 % środków finansowych poniesionych w projekcie.

I. Realizacja zadania publicznego

Zadanie publiczne zostało wykonane zgodnie *Umową* i zasadami otwartego konkursu ofert pn. „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami” – edycja 2020-2021.

Celem głównym zadania publicznego wskazanym w ofercie było: „*świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin oraz opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności*” w okresie od 1.01.2021 r. do 31.12.2021 r.

Usługa opieki wytchnieniowej były świadczone w okresie realizacji projektu przez 77 opiekunów. *Zleceniobiorca* nie podał w ofercie planowanej liczby opiekunów, których zaangażuje w realizację Programu. Świadczenie usług opieki wytchnieniowej odbywało się na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych pomiędzy *Stowarzyszeniem* i opiekunami, zgodnie z którymi świadczenie usługi zapewnienia opieki wytchnieniowej polegało na wsparciu członków rodzin lub opiekunów

sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez możliwość udzielenia im doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej.

Podczas kontroli stwierdzono, iż w projekcie łącznie udział wzięło 146 osób, w tym 114 dorosłych oraz 32 osoby poniżej 18 roku życia z potwierdzonym znacznym stopniem niepełnosprawności, które zgłosiły chęć udziału w Programie poprzez złożenie Kart zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz przedłożyły oświadczenia o niepełnosprawności wraz z Kartą oceny stanu dziecka/osoby niepełnosprawnej według zmodyfikowanej skali FIM. W ofercie *Zleceniobiorca* zadeklarował organizację opieki wytchnieniowej dla 100 osób niepełnosprawnych, tym samym spełnił założenia wskazane w ofercie.

Zleceniobiorca przedstawił do kontroli zestawienie zrealizowanego wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie pielęgnacji, rehabilitacji, rehabilitacji społecznej czy spotkania z dietetykiem. Łącznie zrealizowano 386 h wsparcia indywidualnego a nie jak zakładano w ofercie 400 h. *Zleceniobiorca* realizował także zajęcia wsparcia grupowego w zakresie rehabilitacji społecznej. Zrealizowano 76 h wsparcia grupowego z założonych w ofercie 160 h dla 19 grup czteroosobowych. Prezes *Stowarzyszenia* wyjaśniła, że „powodem niezrealizowania ilości godzin opieki wytchnieniowej, w tym opieki wytchnieniowej w formie doradztwa specjalistycznego była panująca wtedy w kraju sytuacja pandemiczna. Część uczestników odwoływała swoją obecność z powodu zachorowania lub kwarantanny”³. Wyjaśnienie zostało przyjęte.

Ogółem w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. usługa opieki wytchnieniowej była świadczona w wymiarze 20 910,5 godzin (w tym 20 448,5 h opieki dziennej oraz 462 h specjalistycznego doradztwa). W wyniku analizy kart realizacji usługi opieki wytchnieniowej stwierdzono, że *Zleceniobiorca* nie przekroczył limitu godzin świadczonej opieki wytchnieniowej oraz specjalistycznego poradnictwa określonych w pkt. 8 zakresu podmiotowego i przedmiotowego Programu.

Na podstawie analizy „Kart realizacji Programu Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami – edycja 2020-2021”, które wykazują okres i liczbę godzin świadczonej opieki wytchnieniowej stwierdzono, że liczba godzin opieki wytchnieniowej wykazana w dokumentacji *Stowarzyszenia* przekraczała o 209 godzin liczbę wykazaną w sprawozdaniu. *Stowarzyszenie* wyjaśniło, iż „(...) nie odnotowaliśmy wszystkich godzin usług opieki wytchnieniowej w formie dziennej w prowadzonej na potrzeby projektu ewidencji godzin”. Wyjaśnienie zostało przyjęte. Zgodnie z pkt. 5 „Zakresu podmiotowego i przedmiotowego Programu” *Zleceniobiorca* w trakcie godzin realizacji usług opieki wytchnieniowej nie świadczył innych form pomocy usługowej, w tym usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, usług finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego lub innych źródeł⁴. Część V pkt. 6 Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami” stanowi, że usługi opieki wytchnieniowej mogą świadczyć:

³ Oświadczenie Prezes *Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem* z dn. 04.12.2023 r.

⁴ Korespondencja mailowa ze *Stowarzyszeniem* z dnia 04.12.2023 r.

- a) osoby posiadające dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej/pielęgniarka lub innym, zapewniającym realizację usługi opieki wytchnieniowej w zakresie adekwatnym do indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej (wynikających z Karty zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa dla członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021);
- b) osoby z wykształceniem przynajmniej średnim posiadające, co najmniej roczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy/opieki osobom z niepełnosprawnością.

W projekcie wzięło udział 77 opiekunów świadczących usługi zapewnienia opieki wytchnieniowej. Potwierdzono kwalifikacje i doświadczenie opiekunów, w ramach opieki wytchnieniowej na podstawie stosownej dokumentacji przedłożonej przez *Zleceniobiorcę*.

Cześć VI lit. l) Ogłoszenia o otwartym konkursie ofert w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020-2021 stanowi, że za koszty niekwalifikowane uznaje się wydatki związane z opieką świadczoną przez członków rodziny⁵, opiekunów prawnych lub osoby faktycznie zamieszkujące razem z uczestnikiem Programu. W ramach projektu realizowanego przez *SPOzA*, członkowie rodziny uczestników nie byli ich opiekunami w myśl zapisów Ogłoszenia o otwartym konkursie ofert i nie świadczyli usługi opieki wytchnieniowej dla uczestników w ramach Programu.

[Dowód: akta kontroli str.20-847, 1113-1187, 2085-2089]

II. Dokumentacja finansowo – księgowo i rozliczenie realizacji zadania

Na realizację zadania Minister przekazał środki Funduszu Solidarnościowego w kwocie 1 114 000,00 zł w trzech transzach: pierwszą transzę w dniu 7 kwietnia 2021 r. w kwocie 557 000,00 zł, drugą transzę w dniu 16 czerwca 2021 r. w wysokości 278 500,00zł oraz trzecią transzę w dniu 29 września 2021 r. w kwocie 278 500,00 zł.

Zgodnie z przyjętą do kontroli próbą⁶, szczegółowemu badaniu poddanych zostało 114 dowodów księgowych na łączną kwotę 253 574,90 zł⁷, ujętych w następujących pozycjach Części II *Sprawozdania z wykonania zadania publicznego* za 2021 r.:

- 1.1.1.1 koszty godzin opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego, 1.1.3.1. koszty godzin opieki wytchnieniowej w ramach poradnictwa specjalistycznego, 2.1. koszty wynagrodzenia kadry administracyjnej, 2.2. koszty wynagrodzenia koordynatora Programu, 2.3. koszty przeznaczone na zakup materiałów biurowych niezbędnych do realizacji zadania, 2.4. koszty zakupu środków ochrony osobistej.

Podczas kontroli, na podstawie przedłożonej dokumentacji księgowej, stwierdzono, iż *Zleceniobiorca* w okresie od stycznia do marca 2021 r. ponosił wydatki z tytułu realizacji zadania publicznego ze środków innych niż pochodzące z dotacji. Jak wyjaśniono „*Program realizowaliśmy od stycznia 2021, zgodnie z umową. W związku z brakiem przelewu środków finansowych z MRiPS koszty programu, głównie dotyczące wynagrodzeń dla osób*

⁵ Zgodnie z art. 3 pkt 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111).

⁶ Notatka dot. doboru próby finansowej do kontroli nr BKA-I.084.4.2.2023.JBr sporządzona dnia 17.10.2023 r. wraz z aneksem sporządzonym w dniu 06.11.2023 r.

⁷ 114 dowodów księgowych na kwotę 253 574,90 zł.

zatrudnionych w projekcie, pokrywalimy z innego konta stowarzyszenia. Po otrzymaniu przelewu z MRiPS w dniu 07.04.2021 refundacji środków na konto [REDAKTOWANE]. Przelewy w kwocie 51.741,90zł i 3.467,88zł dotyczą kosztów realizacji programu Opieka wytchnieniowa pokrytych z innego konta. Zdecydowaliśmy się na realizację Programu przed otrzymaniem przelewu z MRiPS w związku z dużym zapotrzebowaniem społeczeństwa na usługę opieki wytchnieniowej. Jednocześnie zgodnie z przepisami prawa pracy, pracownik, również zatrudniony na umowę – zlecenie, powinien otrzymywać wynagrodzenie raz w miesiącu. Stąd decyzja o wypłacie wynagrodzeń z innego konta stowarzyszenia”.⁸ Dodano również, iż „W związku z tym, że do czasu wpłynięcia dotacji z tytułu projektu Opieka wytchnieniowa, oraz sporadycznie po wpłynięciu dotacji, przelewy z tytułu realizacji Programu pokrywane były z konta nr [REDAKTOWANE], bardzo proszę u uwzględnienie załączonego zestawienia w celu weryfikacji sprawozdania. Konto nr [REDAKTOWANE] przypisane było do projektu AOOzN – edycja 2021, więc również dla projektu dofinansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Na etapie składania sprawozdania z realizacji projektów Opieka wytchnieniowa i AOOzN – edycja 2021 otrzymałam opinię od pracownika MRiPS, że sytuacja ta jest dopuszczalna”⁹. Zgodnie z §2 pkt 6 Umowy: „W przypadku zawarcia umowy po dniu rozpoczęcia realizacji Zadania, istnieje możliwość refundacji ze środków Funduszu wydatków poniesionych począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. w związku z realizacją zadania”. Stowarzyszenie przekazało zestawienie wydatków wraz z potwierdzeniami przelewów ponoszonych w okresie przed uzyskaniem dotacji z MRiPS tj. w okresie od stycznia 2021 r. do marca 2021 r. Suma wydatków ponoszonych z konta Stowarzyszenia innego niż konto dotacji w danym okresie nie jest zgodna z kwotami przelewów odpowiednio 51 741,90 zł z dnia 14.04.2021 r. oraz 3 467,88 zł z dnia 10.05.2021 r., które stanowią rozliczenie wydatków. Wynikająca z dokumentacji księgowej kwota wydatków w okresie od stycznia do kwietnia 2021 r. opłacana z konta Stowarzyszenia niezwiązanego z dotacją wyniosła 48.886,77 zł, natomiast wydatki w ramach kontrolowanego zadania publicznego opłacane z konta Stowarzyszenia niezwiązanego z dotacją w okresie od kwietnia do 10.05.2021 r. wyniosły 2 590,35 zł. SPOzA wyjaśniło, że „Różnica w kwocie refundacji w kwocie 51.741,90 (z dnia 14.04.2021) oraz 3.467,88zł (z dnia 10.05.2021) wynika z pomyłki rachunkowej.”¹⁰ Jest to niezgodne z zapisami § 2 ust. 2-4 Umowy. W związku z powyższym łączna różnica pomiędzy wyżej wymienionymi kwotami w wysokości 3 732,66 zł stanowi pobranie dotacji w nadmiernej wysokości. Zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹ dotacje udzielone z budżetu państwa pobrane w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności.

Z przekazanej do kontroli faktury VAT nr 48/2021 z dnia 09.02.2021 r. na zakup środków ochrony osobistej w ramach realizowanego zadania publicznego wynika, że została opłacona gotówką. W przedłożonej dokumentacji księgowej oraz finansowej (wyciągi bankowe) brak jest rozliczenia ww. wydatku. Jak wyjaśnił Zleceniobiorca „kwota 22,60 zł została zwrócona

⁸ Wyjaśnienia prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 17.11.2023 r.

⁹ Wyjaśnienia prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 27.11.2023 r.

¹⁰ Wyjaśnienia prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 28.11.2023 r.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305

osobie, która opłaciła ją z własnych środków. Fakt ten nie został odnotowany w raporcie w wyniku niedopatrzenia biura rachunkowego.¹² Zgodnie z częścią V wydatki kwalifikowane punkt 6 c) Ogłoszenia o otwartym konkursie ofert w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020-2021 dopuszczalne było dokonywanie wydatków w formie gotówki, jednak do kontroli nie przedłożono potwierdzenia zwrotu poniesionych gotówką kosztów. Naruszono zapisy § 4 Umowy. Wydatek stanowi wykorzystanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. W myśl art. 169 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dotacje udzielone z budżetu państwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności. Podczas kontroli dokumentacji finansowej, wynikającej z przyjętej próby, dotyczącej wypłacanych wynagrodzeń stwierdzono, że na liście płac nr U1/03/2021/E za miesiąc marzec 2021 r. wynagrodzenie [REDAKTOR] wyniosło [REDAKTOR] zł brutto tj. [REDAKTOR] brutto brutto, w tym premia uznaniowa w wysokości [REDAKTOR] zł brutto. Zgodnie z umową o pracę zawartą w dniu 26.02.2021 r. pomiędzy Prezesem SPOzA a opiekunem wynagrodzenie brutto wynosi [REDAKTOR] zł, tj. [REDAKTOR] brutto brutto. Ponadto w umowie widnieje zapis „Rodzaj umówionej pracy: świadczenie usług asystenta w ramach Programów Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością oraz Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością”. Jak wyjaśniła Prezes Stowarzyszenia „W załączeniu przesyłam zakres obowiązków do umowy o pracę z p. [REDAKTOR]. Zgodnie z zakresem obowiązków p. [REDAKTOR] realizowała usługi związane z programami „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami – edycja 2020-2021” oraz „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021”. Ilość godzin przepracowana w każdym z ww. programów uzależniony był od zapotrzebowania osób z niepełnosprawnościami (uczestników programu Asystent...) oraz rodziców lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami (uczestników programu Opieka wytchnieniowa...). [REDAKTOR] głównie realizowała usługi opieki wytchnieniowej. Nadmieniam, że wynagrodzenia urlopowe i chorobowe były opłacane ze środków statutowych stowarzyszenia.” Do kontroli przedłożono zakres obowiązków p. [REDAKTOR] z dnia 01.03.2021 r. zatrudnionej na stanowisku Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością oraz Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością, w którym zapisano, że na zajmowanym stanowisku zakres ten obejmuje następujące czynności:

„1. Realizacja usług asystenckich zgodnie z założeniami programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością ~ edycja 2020-2021” - w ramach realizacji przez Pracodawcę zadań wynikających z Umowy OW-NGO/67/2021 zawartej w dniu 09.03.2021 pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej a Stowarzyszeniem Pomocy osobom z Autyzmem ze środków Funduszu Solidarnościowego.

2. Realizacja usług opieki wytchnieniowej w formie dziennej zgodnie z programem „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021” - w ramach realizacji przez Pracodawcę zadań wynikających z Umowy AOOzN/84/2020 zawartej w dniu 16.12.2020 pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Rodziny i Polityki

¹² Wyjaśnienia prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 27.11.2023 r.

Spolecznej a Stowarzyszeniem Pomocy osobom z Autyzmem ze srodkow Funduszu Solidarnosciowego zgodnie z zapotrzebowaniem uczestnikow programow objetych Programami j.w. Powyzszy zakres obowiazkow, jak zostalo w nim zapisane, obowiazuje od dnia 01.03.2023 r., co jest niezgodne z terminem obowiazywania Umowy o prace oraz terminem realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa dla czlonkow rodzin lub opiekunow osob z niepełnosprawnościami”. Zarowno Ogłoszenie o otwartym konkursie ofert w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla czlonkow rodzin lub opiekunow osob z niepełnosprawnościami” – edycja 2020-2021, jak i *Umowa* nie zawieraja zapisow mowiacych o mozliwosci wypłacania premii czy nagrod uznaniowych. Zleceniobiorca wyjasnil: „*norma godzinowa w marcu to 184 godziny. [REDAKTOR] przebywala jeden dzien na urlopie, wiec jej norma wyniosla w marcu 176 godzin. Zgodnie z Kodeksem Pracy u pracownika nie wystapily nadgodziny. Stawka brutto w umowie o prace wyliczona zostala na podstawie sredniej ilosci godzin w miesiacu w roku. Ta srednia z calego roku wynosi 160 godzin. W związku z tym, ze kwota brutto wynikajaca z przepracowanych godzin wyniosla wiecej niz kwota brutto zapisana w umowie wynagrodzenie uzupelnilismy premia uznaniowa. [REDAKTOR] otrzymala wynagrodzenie zgodnie z przepracowanymi w projekcie godzinami*”¹³. W związku z tym, ze projekt nie umozliwial wypłacania premii uznaniowych, nalezy uznać kwote [REDAKTOR] zł brutto, tj. [REDAKTOR] brutto brutto za pobranie dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Tym samym naruszono § 2 Umowy. Zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dotacje udzielone z budzetu panstwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegaja zwrotowi do budzetu panstwa wraz z odsetkami w wysokosci okreslonej jak dla zaleglosci podatkowych, w ciagu 15 dni od dnia stwierdzenia okolicznosci.

Pozostale poniesione wydatki poddane kontroli zostaly wykorzystane zgodnie z celem, na jaki zostala udzielona dotacja i na warunkach okreslonych w *Umowie*, zostaly udokumentowane i byly zgodne z kalkulacja przewidywanych kosztow.

Zgodnie z wymogami *Umowy* termin poniesienia wydatkow związanych z realizacja *zadania publicznego* zostal okreslony od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. Poddane badaniu wydatki zostaly poniesione w terminach realizacji zadania wskazanych w § 3 ust. 8 *Umowy*.

Zleceniobiorca prowadzil wyodrębniona dokumentacje finansowo-księgową i ewidencje księgową¹⁴ z realizacji zadania publicznego, zgodną z zasadami wynikajacymi z ustawy z dnia 29 wrzesnia 1994 r. o rachunkowosci¹⁵ w sposob umozliwiajacy identyfikacje poszczegolnych operacji księgowych, czym spelnil wymog okreslony w § 4 ust. 1 *Umowy*. Wydatki poniesione w ramach *zadania publicznego* księgowane byly na wyodrębnionym koncie syntetycznym z analityką nr 503 - Program Opieka Wytchnieniowa, zgodnie z Zakladowym Planem Kont.

Wytypowana do kontroli w ramach próby dokumentacja finansowo-księgową jest zgodna z wymogami okreslonymi w art. 21 ustawy z dnia 29 wrzesnia 1994 r. o rachunkowosci.

¹³ Korespondencja e-mail z dnia 01.12.2023 r.

¹⁴ Dokumentacja Zasad Polityki Rachunkowosci stanujaca załącznik do Uchwały Zarządu Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie Zasad Polityki Rachunkowosci; ; wraz z Załącznikiem nr 1. Wykaz kont księgi glownej dla Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem.

¹⁵ Ustawa z dnia 29 wrzesnia 1994 r. o rachunkowosci (Dz. U. z 2019 r., poz. 351).

Dokumentacja finansowo-księgową związaną z realizacją zadania publicznego jest przechowywana zgodnie z § 4 ust. 2 Umowy.¹⁶

Zleceniobiorca nie zachował terminu dotyczącego zwrotu niewykorzystanej części środków dotacji określonego w § 3 ust. 7 pkt 2) Umowy, tj. do 15 stycznia 2022 r. Zgodnie z warunkami Umowy zawartymi w § 3 ust. 10 pkt 4), zwrot środków po upływie terminów, następuje z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Jak wyjaśniono „Stowarzyszenie nie dotrzymało terminu zwrotu niewykorzystanej dotacji do dnia 15.01.2022 w związku z dużym nagromadzeniem obowiązków w tym okresie oraz trudną komunikacją z biurem rachunkowym. W roku 2021 realizowaliśmy cztery duże projekty. Sprawdzenie tak dużej ilości było dla nas trudne do zrealizowania, w związku z tym nie dochowaliśmy terminu zwrotu dotacji w terminie przewidzianym w umowie”¹⁷. Niewykorzystane środki dotacji w kwocie 181 335,60 zł zostały zwrócone w dniu 18.01.2022 r. na rachunek MRiPS wskazany w Umowie. Powyższa kwota zwrotu jest niezgodna z faktyczną wysokością niewykorzystanej dotacji, która według przedstawionej dokumentacji księgowej oraz Sprawozdania wyniosła 195 188,92 zł. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła, że „Zwrócona kwota 181.335,60zł. Wynika z pomyłki rachunkowej. W pierwszej wersji sprawozdania suma wszystkich kosztów realizacji zadania wyniosła 932.664,41zł. Kwota dotacji minus 932.664,41 = 181.335,60zł. Po ponownym przeleczeniu wszystkich kosztów sporządziliśmy korektę sprawozdania. Ponadto w związku z obsługą tak dużej ilości zleceniobiorców zdarzały nam się pomyłki w wysyłaniu przelewów z odpowiedniego, przypisanego do danej umowy, konta bankowego. Powodem zaistniałych pomyłek był nasze małe doświadczenie w realizacji tak dużego projektu.” Pismem z dnia 21.02.2022 r. Stowarzyszenie zwróciło się do Zleceniodawcy z prośbą o akceptację wydatku w wysokości 17 693,03 zł z tytułu opóźnionej opłaty składek ZUS jako wydatku kwalifikowanego¹⁸. Jak wyjaśniono „Nie posiadamy korespondencji z MRiPS uznającej ten wydatek za niekwalifikowalny. Informacja ta została nam przekazana podczas rozmowy telefonicznej”¹⁹. W związku z tym, w dniu 03.03.2022 r. Stowarzyszenie dokonało zwrotu kwoty 17 693,03 zł wraz z odsetkami (na łączną kwotę 17 867,63 zł) z tytułu uznanych za niekwalifikowalne wydatków na ZUS, na rachunek MRiPS wskazany w Umowie. Łącznie Stowarzyszenie zwróciło kwotę w wysokości 199 188,92 zł. Powyższa kwota zwrotu była wyższa od faktycznej wysokości niewykorzystanej dotacji o 3 839,71 zł. W związku z tym, w dniu 12.05.2023 r. MRiPS zwróciło na konto Zleceniobiorcy kwotę 3 835,68 zł. Nie udzielono odpowiedzi dotyczącej powstałej różnicy w wysokości 4,03 zł.

Prezes Stowarzyszenia oświadczyła, że nie uzyskiwano przychodu z tytułu odsetek bankowych w ramach realizowanego zadania publicznego.²⁰

[Dowód: akta kontroli str. 848-1112, 1188-1904, 1916-1928, 2016-2082]

¹⁶ Oświadczenie Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 19.10.2023 r.

¹⁷ Wyjaśnienia Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 17.11.2023 r.

¹⁸ Pismo SPOzA z dnia 21.02.2022 r. do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych MRiPS

¹⁹ Wyjaśnienia Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 21.11.2023 r.

²⁰ Oświadczenie Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 19.10.2023 r.

III. Wykonywanie obowiązków informacyjnych przez Zleceniobiorcę

Zleceniobiorca informował o współfinansowaniu zadania ze środków dotacji pochodzących z Funduszu Solidarnościowego, otrzymanej od MRiPS poprzez: zamieszczenie informacji, że zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych z MRiPS na materiałach promocyjno-informacyjnych – informacja zamieszczona w jednostce, w formie plakatu, w Internecie – w zakładce <https://www.spoza.czyst.pl/opieka-wytchnieniowa/>, a także na profilu społecznościowym Facebook Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem <https://www.facebook.com/spozaczest/posts/pfbid0ZkRdNvQYjThZ4VaerP7W7T4RDg3DUeh1rp1Wa7SvdXLAbEzZpiXCeR9JMS2Usocul>.

Zleceniobiorca umieszczał logo Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych oraz informacyjnych.

Zleceniobiorca wywiązał się z przestrzegania wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²¹ oraz wydanych do niej na podstawie art. 35d ww. ustawy przepisów wykonawczych²².

[Dowód: akta kontroli str.1905-1915]

IV. Realizacja obowiązku sprawozdawczego przez Zleceniobiorcę

Zleceniobiorca złożył sprawozdanie z Zleceniobiorca przekazał do Ministerstwa sprawozdanie z realizacji zadania publicznego w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020-2021 za 2021 rok w dniu 19.01.2022 r., tym samym zachował termin określony w § 7 ust. 1 Umowy. Następnie w dniu 28.01.2022 r., 11.02.2022 r. oraz 10.03.2022 r. Stowarzyszenie przekazało korekty Sprawozdania. Ministerstwo zatwierdziło sprawozdanie z realizacji Programu pismem nr BON-IX.82.10.7.2022.AK z dnia 15.03.2022 r.

Ustalono:

- w części I. *Sprawozdania z wykonania wydatków* Sprawozdania z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021” za 2021 rok, wykazano łączną liczbę 20 239,5 godzin opieki wytchnieniowej. Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, że Stowarzyszenie w 2021 r. świadczyło 20 448,5, tj. o 209 godzin więcej niż wykazano w sprawozdaniu. Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił: „W związku z różnicą w ilości godzin realizacji usług opieki wytchnieniowej w formie dziennej, koszt wynagrodzenia opiekunów wytchnieniowych z tytułu realizacji tych godzin został pokryty ze środków statutowych stowarzyszenia. Powyższa sytuacja spowodowana tym, że nie odnotowaliśmy wszystkich godzin usług opieki wytchnieniowej w formie dziennej w prowadzonej na potrzeby projektu ewidencji godzin.”²³ Wyjaśnienia przyjęto.

²¹ Dz.U. z 2021 r., poz.305.

²² Do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych, wydanych do niej na podstawie art. 35d ustawy o finansach publicznych, zastosowanie mają „Wytyczne w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych”, opublikowane na stronie internetowej <https://www.gov.pl/premier/promocja>

²³ Wyjaśnienia Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 17. 11.2023 r.

- w części I. *Sprawozdania z wykonania wydatków* Sprawozdania z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021” za 2021 r., wykazano że usługa opieki wytchnieniowej była świadczona przez 75 opiekunów. Z przygotowanej do kontroli dokumentacji wynika, że usługa opieki wytchnieniowej w 2021 r. była świadczona przez 77 opiekunów. Realizator zadania wyjaśnił: „Różnica w ilości w ilości asystentów podanej w Sprawozdaniu i rzeczywiście realizujących usługi w formie dziennej wynika z pomyłki literackiej”²⁴. Omyłka nie miała wpływu na sposób rozliczenia dotacji.
- w części II. *Sprawozdania z wykonania wydatków* Sprawozdania z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością – edycja 2020-2021” za 2021 rok, wykazano faktycznie poniesione koszty realizacji zadania na poziomie 941 159,11 zł (84,48% dotacji), w tym koszty bezpośrednie 855 780,46 zł, zaś koszty pośrednie 85 378,65 zł. Według informacji zawartych w Sprawozdaniu faktyczne koszty realizacji zadania poniesione z dotacji wyniosły 918 811,08 zł co jest niezgodne z zapisami dokumentacji księgowej na koncie 131-5 według której wydatki ponoszone z konta dotacji na koniec 2021 r. wyniosły 925 861,00 zł. Ponadto w Sprawozdaniu wykazano faktycznie poniesione koszty w ramach wkładu własnego w wysokości 22 348,03 zł, na które składały się zwrot środków z tytułu nieopłaconych w terminie składek ZUS oraz podatku do US. Zleceniobiorca pokrył ze środków dotacji wydatek z tytułu podatku do US w wysokości 4 655,00 zł i nie zwrócił tej kwoty na konto dotacji z innego konta Stowarzyszenia. Jednakże w wyniku analizy przepływów finansowych związanych z wydatkami i zwrotem niewykorzystanej części dotacji stwierdzono, iż kwota podatku w wysokości 4 655,00 zł była ujęta w ogólnej kwocie zwrotu części niewykorzystanej dotacji. Tym samym uznaje się, że dane zawarte w Sprawozdaniu w tym zakresie są nieprawidłowe.

[Dowód: akta kontroli str. 39-44]

Zalecenia:

Biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w niniejszym wystąpieniu, działając na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, zalecam zwiększenie nadzoru nad:

- prawidłowością dokonywania oraz dokumentowania operacji finansowych;
- przestrzeganiem terminowości dokonywania zwrotu niewykorzystanej części dotacji;
- prawidłowym przedstawianiem danych w sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego w zakresie merytorycznym oraz finansowym.

Ponadto zaleca się dokonanie korekty sprawozdania z realizacji zadania publicznego w celu zawarcia prawidłowych danych.

Jednocześnie informuję, że decyzja w sprawie zwrotu środków pochodzących z dotacji uznanych za pobrane w nadmiernej wysokości oraz wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami, zostanie podjęta w odrębnym postępowaniu.

²⁴ Wyjaśnienia Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Autyzmem z dnia 30.11.2023 r.

Obowiązek poinformowania MRPiPS o sposobie wykonania zaleceń i/lub wniosków:

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o poinformowanie Ministra o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania, w terminie 14 dni licząc od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

Pouczenie:

Informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²⁵, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

z up. **MINISTER**

Liwiusz Laska
Dyrektor Generalny

²⁵ Dz. U. z 2020 poz. 224.